

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle ruotsin kielen lehtorin virkavalinnasta tehtyyn valitukseen/ IK

VD/11175/01.01.01.01/2015

Peruskoulun ruotsin kielen lehtorin virka (vakanssinumero 801635) on ollut haettavana 29.12.2015 - 1.2.2016 (www.vantaa.fi, www.mol.fi ja Opettaja-lehti) vakinaisena täytettäväksi 15.8.2016 alkaen. Ruotsin kielen lehtori toimii Vantaan kaupungin toiminta-alueella perusopetuksen tulosalueella hoitaen ruotsin kielen lehtorille määriteltäviä tehtäviä. Viranhoitopaikka virkasuhteen alkaessa on Simonkylän koulu. Viran kelpoisuusehdot määräytyvät opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 mukaisesti.

Määräaikaan mennessä virkaa haki yhteensä 97 henkilöä, joista 88 täytti kelpoisuusehdot. Haastatteluun kutsuttiin 5 kelpoisuusehdot täyttäneitä hakijaa. Haastattelun suoritti rehtori Tommi Jokinen.

Hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen muodostaman kokonaisarvioinnin perusteella virkaa hakeneista filosofian maisteri Lotta Janhunen täyttää parhaiten ne pätevyudet ja ominaisuudet, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 24 §:n mukaan tulosalueen johtaja tai hänen määräämänsä täyttää viran. Suomenkielisen perusopetuksen tulosaluejohtajana toimii perusopetuksen johtaja. Perusopetuksen johtaja on päätöksellään § 160/2013 delegoinut hallintosäännön 24 §:n 5. kohdan mukaisen päätösvallan aluepäällikölle oman alueensa vakituisiin opettajan virkoihin valittavan alaisensa henkilöstön osalta toistaiseksi 1.8.2013 alkaen.

Aluepäällikkö Virpi Lehmusvaara päätti viranhaltijan päätöksellään 30.3.2016 § 20 ottaa ruotsin kielen lehtorin virkaan vakanssille 801635 filosofian maisteri Lotta Janhusen 1.8.2016 alkaen toistaiseksi.

Juha Helvelahti on tehnyt päätöksestä 12.4.2016 päivätyn oikaisuvaatimuksen, jonka opetuslautakunta hylkäsi 9.5.2016 § 11. Helvelahti on sittemmin valittanut edelleen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa asiassa. Valittaja on valituksessaan esittänyt täyttävänsä koulutuksensa, työkokemuksensa ja haastattelun nojalla kiistatta ylivertaisesti ne pätevyudet ja ominaisuudet, joita ruotsin kielen lehtorin viran menestyksellinen hoitaminen edellyttää, verrattuna virkaan valittuun henkilöön.

Opetuslautakunta 22.8.2016 § 8

Perusopetuksen johtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle ruotsin kielen lehtorin virkavalinnasta tehtyyn valitukseen:

Vantaan kaupunki vaatii valituksen hylkäämistä perusteettomana. Viran täyttämisestä tehty päätös ei ole lainvastainen eikä valittaja ole esittänyt sellaista perustetta, jonka vuoksi olisi syytä muuttaa päätöstä. Valittaja on tuonut esiin seikkoja, joiden nojalla hän katsoo olevansa valittua pätevempi hakemaansa virkaan. Virkaa haki yhteensä 97 henkilöä, joista 88 täytti kelpoisuusehdot. Haastatteluun kutsuttiin 5 kelpoisuusehdot täyttäneitä hakijaa. Haastatelluista tehtävään valittiin hakemusasiakirjojen ja haastattelujen muodostaman kokonaiskuvan perusteella parhaiten tehtävään sopiva.

Säädökset:

Suomen perustuslain 125 §:n mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaisuus. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan taidolla tarkoitetaan lähinnä koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä viitataan yleisesti tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilön ominaisuuksiin, kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koetellulla kansalaisuudella tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä. Yleisiä nimitysperusteita on tulkittava yhteydessä asianomaisen viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin, ja tällöin otetaan huomioon viran nimi, tehtäväala ja virkaan

liittyvät konkreettiset työtehtävät. Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan virkasuhteeseen ottamisen yleisistä perusteista säädetään perustuslaissa. Lisäksi virkasuhteeseen otettavalla on oltava erikseen säädetty tai kunnan päättämä erityinen kelpoisuus.

Valintaprosessi:

Virkaa haki yhteensä 97 henkilöä, joista kelpoisuusehdot täytti 88. Haastatteluun kutsuttiin 5 kelpoisuusehdot täyttäneitä hakijaa, mukaan lukien valituksen tehnyt Helvelahti ja valituksi tullut Janhunen. Rehtorin selvityksen mukaan kaikilla haastatteluun kutsutuilla oli tehtävän menestyksekkään hoidon kannalta riittävästi työkokemusta sekä erinomaisen hyvät erittelyosiot hakemuksissaan.

Haastattelujen toteuttamisen osalta ei ole erikseen määritelty, montako henkilöä tulisi toimia haastattelijoina. Vantaan kaupungilla ei ole yleistä linjausta siitä, millä kokoonpanolla haastattelut tulisi toteuttaa. Haastattelijana on toiminut koulun rehtori ja hänen on voitu katsoa omaavan sen asiantuntemuksen, jota ruotsin kielen lehtorin valinta edellyttää. Myöskään haastattelumuistion tai kirjallisen yhteenvedon tekemistä suoritetuista haastatteluista ei edellytetä. Valittajan esittämät väitteet haastattelun toteutuksesta ovat subjektiivisia, eivätkä edusta Vantaan kaupungin näkemystä haastattelun kulusta. Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan haastattelut on toteutettu hakijoiden näkökulmasta yhdenvertaisesti ketään syrjimättä, eikä tarkasteltavassa tapauksessa toteutettu menettely poikkea kaupungissa noudatetusta toimintamallista.

Perustuslain 125 §:ssä säädettyt yleiset nimitysperusteet edellyttävät hakijoiden ansioiden vertailua. Koulutuksen ja työkokemuksen ohella on arvioitava viran hoitamisen kannalta merkityksellisiä henkilökohtaisia ominaisuuksia. Valinnan kannalta usein ratkaisevia ovat hakijan henkilökohtaiset ominaisuudet, joista saadaan tietoa monella tavalla, esimerkiksi hakijoiden haastatteluilla. Kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta tulla valituksi kunnan virkaan pelkästään siksi, että hänellä on korkeampi koulutus tai pitempi työkokemus kuin muilla hakijoilla (mm. korkein hallinto-oikeus 19.9.1997/2296). Hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien arvioinnin perusteella on lain mukaan mahdollista päätyä valitsemaan kelpoisuusvaatimukset täyttävistä hakijoista muukin kuin korkeimmin koulutettu taikka kokenein. Virkaa täyttävällä kunnan viranomaisella on laaja harkintavalta painottaa yhtä kelpoisuusvaatimukseen sisältyvistä vaatimuksista ja "ohittaa" jokin muu vaatimus haastattelun ja ansiovertailun perustuvan kokonaisarvion perusteella. Pitempi kokemus ei siten automaattisesti tee hakijaa paremmaksi kuin hakija, jolla on vähemmän kokemusta.

Haastatteluissa käytiin läpi muun muassa hakijoiden aikaisempia työtehtäviä, kokemuksia oppilaiden kanssa työskentelystä sekä pyrittiin arvioimaan hakijoiden vahvuuksia ja heikkouksia suhteessa ruotsin kielen lehtorin viran hoitoon. Haastattelut kestivät noin tunnin kunkin haastateltavan osalta ja kaikille haastateltaville esitettiin samoja kysymyksiä sekä yksilöllisiä kysymyksiä. Kun hakijoita vertaillaan perustuslain 125 §:n perusteella, on nimitysperusteita arvioitava kokonaisuutena, jossa koulutuksen ja työkokemuksen ohella on otettava huomioon myös hakijan viran hoitamisen kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Vaikka valittaja on valituksessaan tuonut esille erilaisia ansioitaan esimerkiksi koulutukseen ja työkokemukseen liittyen, ei hän kuitenkaan ole osoittautunut suoritetussa kokonaisarvioinnissa valittua ansioituneemmaksi. Valintaprosessissa on painotettu hakijoiden henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten yhteistyökykyisyyttä ja vuorovaikutustaitoja, jotka ovat lehtorin työn kannalta erittäin merkityksellisiä.

Rehtorin selvityksen mukaan haastattelussa esiin tulleiden seikkojen perusteella rehtori päätyi esittämään virkaan Lotta Janhusta. Päätös perustuu hakijoiden ansiovertailuun, jossa koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi on otettu huomioon haastattelussa esiin tulleet seikat sekä hakijoiden henkilökohtaiset ja vuorovaikutustaidolliset ominaisuudet sekä yhteistyökykytaidot. Lotta Janhunen osoittautui vuorovaikutustaidoiltaan selkeästi edukseen muista haastatteluun kutsutuista.

Esitetyn perusteella yleiset nimitysperusteet on huomioitu valintaprosessissa ja hakijoiden välillä on tehty tosiasiallinen ansiovertailu, josta ei ole kuitenkaan laadittu erillistä kirjallista ansiovertailua.

Haastatteluista tehtävään valittiin hakemusasiakirjojen ja haastattelujen muodostaman kokonaiskuvan perusteella parhaiten tehtävään sopiva. Kokonaisarviointiin perustunut valintaprosessi ei ole ollut syrjivä tai muulla tavalla lain vastainen.

Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan sillä, että opetuslautakunta on hylännyt päätöksellään 9.5.2016 § 11 valittajan oikaisuvaatimuksen äänestyksen jälkeen, ei voida katsoa olevan tapauksessa merkitystä.

Johtopäätökset:

Hakemusten, työkokemuksen, koulutuksen ja haastattelujen perusteella tehtävää hakeneista valittu täyttää kokonaisarvioinnin perusteella parhaiten ne pätevyudet ja ominaisuudet, joita tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää. Edellä kerrotuilla perusteilla todetaan, että täytettävänä olevan tehtävän sisältö huomioon ottaen tehtävään on valittu ansioitunein hakija.

Tämä pykälä tarkastetaan heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin tiedoksi, että asiassa jätettiin seuraava pöytäkirjalausuma:

”Henkilöstön valintapäätöksen perustelujen ydin on hakijoista tehty ansiovertailu eli käytännössä yhteenveto, jossa henkilötietojen lisäksi esitetään hakijoiden koulutus ja työkokemus sekä tiedot kelpoisuusvaatimuksen täyttymisestä. Tämän vuoksi valinnoissa on aina tehtävä ansiovertailu.

Hallintolain 45 §:ssä säädetään päätöksen perustelemisesta. Päätös on pääsäännön mukaan perusteltava ja perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Perustuslain säännös edellyttää hakijoiden ansioiden, koulutuksen ja työkokemuksen vertailua. Ansiovertailun osalta oikaisuvaatimuksen tekijä on selkeästi ansioituneempi kuin valittu hakija.

Valintaprosessissa henkilökohtaisista ominaisuuksista hakijoiden yhteistyökykyisyys ja vuorovaikutustaidot ovat olleet painotetussa asemassa ja niitä on pidetty merkityksellisen tärkeinä ruotsin kielen lehtorin työn menestyksellisen hoitamisen kannalta. Näillä kahdella ominaisuudella, kuitenkin vuorovaikutustaitoja painottaen, perustellaan virkavaalin kokonaisarvioinnin tulos, vaikka työtehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää monia muitakin laissa nimenomaisesti lueteltuja henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Koska vuorovaikutustaidot ja yhteistyökykyisyys olivat valinnassa ratkaisevan tärkeitä tekijöitä, ne olisi pitänyt ilmoittaa edellytyksinä työpaikkailmoituksessa.

Hakijoiden henkilökohtaista soveltuvuutta on tosiasiallisesti selvitettävä, mikäli soveltuvuuseroihin halutaan vedota virkavalinnan perusteluna. Haastattelut olivat osa nimityspäätöksen valmistelua, ja valmistelussa asiat on selvitettävä tasapuolisesti, syrjimättömästi ja riittävästi. Hyvä hallintotapa edellyttää, että täsmällisemmät perustelut esitetään viimeistään mahdollisen muutoksenhaun yhteydessä. Tällöin vertaillaan keskenään tehtävään valitun ja muutoksenhakijan ansioita ja ominaisuuksia. Vaikka Vantaan kaupungilla ei ole yhtenäistä linjausta rekrytointihaastatteluihin, hyvän hallintotavan mukaista olisi käyttää kahta haastattelijaa, tehdä samoja kysymyksiä kaikille haastateltaville ja kirjoittaa muistio haastattelusta, varsinkin jos haastattelu on merkittävässä asemassa virkavalinnassa. Koska näin ei ole tehty, on perin vaikeaa todentaa haastattelun sisältö, kulku ja tulokset.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan vuorovaikutustaitoja oli perin vaikea osoittaa haastattelutilanteessa, jossa vuorovaikutuksen perusedellytykset olivat puutteelliset.

Oikaisuvaatimuksen tekijä osoittaa hakemuksessaan olevansa yhteistyökykyinen ja vuorovaikutustaitoinen.

Vantaalla 22.8.2016 Ulla Sajaniemi, Vaula Norrena, Eve Rämö, Jari Jääskeläinen”

Tämä pykälä tarkastettiin heti kokouksessa.

Liitteet: Juha Helvelahden kunnallisvalitus

Asiakirjat: Lausuntopyyntö, kunnallisvalituksen liitteet, oikaisuvaatimus, aluepäällikön päätös, rehtorin selvitys, työpaikkailmoitus, hakijaluettelo sekä valittajan ja valituksi tulleen hakemukset on tallennettu extranetin salaisiin kansioihin.

Täytäntöönpano: Hallintoyksikkö
-ote Helsingin hallinto-oikeudelle

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta/ Kuntalaki 91 §

Lisätiedot:

Ilkka Kalo, 040 707 1115, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Olli Korhonen, 050 314 6295, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi